Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, 1923-10-13, iš Miuncheno – į Būgius

Jau visa savaitė tau nieko nerašiau ir iš tavęs nieko neturėjau.

Jau visa savaitė tau nieko nerašiau ir iš tavęs nieko neturėjau. O šią savaitę dirbau daug daug. Šiandie subatvakaris[,] o aš toks pavargęs jaučiuosiu. Ir tai gal dar būtų nieko, bet aš kažkaip peršalau trupučiuką, ir šiaip labai negerai. Kelias dienas pas mus buvo baisus vėjas, aš vakarais valkiojaus po anglų sodą, tai pripūtė dulkių akis, ir dabar akys kažkaip skauda. Šiandie jau dirbt negalėjau. Bijojau labiau suerzinti akis. Matyt[,] bus mažutis uždegimas. Tik šiaip šiandie kiek susinervinau. Kiek seniau aš buvau gavęs iš Amerikos čekį, tai aš jį norėjau pasiųst per paštą į Lietuvą Šodei. [1] Berlyne laiškas buvo atplėštas, laišką su čekiu man grąžino, o šiandie reikalavo mane Finanzamt [2] pasiaiškinti. Žinoma, tai niekais pasibaigs, daugiausia – tai tema feljetonui apie vokiečių idiotizmą, bet vis tiktai tokios gyvenimo aplinkybės šiek tiek erzina.

Išsikeikiau pas juos ministerijoj, kaip mokėjau. Sekretorius, kuris klausinėjo, buvo labai mandagus. Kaltino, kad aš noriu kapitalus į užsienį gabenti. Mat yra toks įstatymas „Finanzflucht“ ar kaip jis ten vadinas, kuriuo tai draudžiama.

Jie man nieko negalės padaryti – čekis kilęs ne iš Vokietijos, nieko su vokiečių bankais bendro neturi, kaip į Vokietiją atvažiavo, taip ir išvažiavo. Tiktai man baisiai įkyrėjo su vokiečiais rietis, nes kas žingsnis – tai vis panašūs konfliktai. Pavyzdžiui, šiandie buvau Policijoj registruot naują pasą. Tai vienam raštininkui atėjo į galvą, kad iš manęs per maža mokesnio yra paimta už teisę gyventi. Kai pasikoliojau – tai jis pats suprato, kad jis nežino, ko jis nori. Bet tai baisiai bjauru ir nuobodu. Taip diena ir nueina niekais, o vakare – susinervinęs ir piktas. Bet tai nieko, tik man nepatinka, kad aš biškį peršalau. Rytoj sekmadienis. Rytoj irgi nieko nedirbsiu – gal net ir lovoj pagulėsiu. Tegu gal kiek ir akys atsilsės, ir šiaip gal geriau pasidarys. Bet aš Tau ne tai norėjau rašyti, aš norėjau tau pasakyti, kad man baisiai, baisiai ilgu tavęs! Kai aš esu sveikas ir tvirtas, aš galiu kiek užsimiršti, bet kai kiek pavargstu – ilgesys baigia smaugti! Kad kiek užsimiršti ir atsilsėti, rytoj buvau manęs važiuoti į Chiemsee, [3] bet rytoj turbūt ir lietus lis, ir man turbūt naudingiau lovoj pasilikti. Man baisiai ilgu, Vandukėli! Ką aš darysiu, jei dar dieną, kitą dirbti negalėsiu! O vakar naktį kažkas darėsi tokio. Visą naktį per sapną pynėsi eilės, vos sudedu akis – aš nežinau[,] ar kas kitas sako[,] ar man pačiam vaidenas motyvas:

Devynios upės

Tekėjo krauju

Po mūsų žemę… ir t[.] t.

Ir ne šis vienas, ir daugiau. Ir tokia nerami naktis. Tiesa, vakare buvau labai ilgesio prislėgtas, bet tiek buvau pavargęs, kad vakare nei viena mintis į galvą nelindo. Tiktai naktį kažkokios mintys, kažkokios dainos vaidenos. Gaila, kad neužrašiau, o dabar maža beatsimenu. Na, tiek to, by tik peršalimas pereitų. Tu nebijok, man nieko blogo nėra, tik trupučiuką, čia ir nuovargis, čia ir ilgesys. O kai ūpas kiek nukrinta, tai ir jėgos apleidžia.

Gal pirmadienį gausiu iš tavęs laiškelį, apsidžiaugsiu, bus dūšioj lengva ir šviesu ir vėlei būsiu stiprus. O juk neblogai kokią dieną ir lovoj pabūti, bet kad tik baisiai ilgu – ir niekas manęs neatlankys… Vandukai, kad Tu būtum čionai, kad tu būtum kartu! Kaip aš norėčiau, kad tu būtum čionai, kad tu būtum kartu, Vandukėli! Aš labai, labai tavęs pasiilgau!

Tik tu man parašyk – man taip liūdna! Vandukėli numylėtas!

Bučiuoju tave, Vanduk, tik tu nors per sapną ateik.

Bal

Šeštadienis[,] 13.

KOMENTARAI

[1] Jonas Šodė (1890–?), komersantas, bankininkas, nuo 1922 m. Lietuvos prekybos ir pramonės banko direktorius.
Balys Sruoga kreipėsi į bičiulį Juozą Urbšį dėl pagalbos:
„Urbšeli,
Būk toks lockavas, pasiųsk mano čekį su laišku Šodei į Kauną. Man su pinigais visai kaput, o vokiečiai daro kiaulystes, neišleisdami čekio.
Būtų labai gera, kad čekis greičiau galėtų pasiekti Kauną.
Pas mane dienos labai markatnios. Pinigų neturiu, tad ir per šventes namie pratupėjau, ir į kalnus – nei nekrustelėjau. Kiti išvažiavo į Ski – kursu, o man širdis – kop-kop-kop.
Užtat kalu iki sudurnėjimui. Nors kartą tą kvailą procedūrą baigti!
Bučiuoju.
Tavo Balys

Būt gerai, kad apie šio laiško gavimą praneštum“ (Balio Sruogos laiškas Juozui Urbšiui, iš Miuncheno – į Berlyną, po 1923-12-24, in: *LNMMB RKRS*, f. 15, b. 330, l. 8r).

[2] Finanzamt *vok* =Mokesčių inspekcija.

[3] Chiemsee – ežeras Vokietijos pietryčiuose, Zalcburgo Alpių šiaurinėje papėdėje.